

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

S2-opetussuunnitelman perusteiden osauudistus

Opetusneuvokset Sanna Voipio-Huovinen ja Minna
Harmanen
Opetushallitus
Webinaari 7.4.2026 vuosiluokat 7–9

Tervetuloa webinaariin!

- Turvallisemman tilan periaatteet
- Ops-muutosten tausta ja lyhyesti ops-työstä
- Muutokset kohdittain:
 - suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän (S2) erityisen tehtävän kuvaus
 - suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän (S1) erityisen tehtävän kuvaus
 - äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tehtävän kuvaus
 - luku 10 *Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä*, alaluvut 10.4. ja 10.5
- Vastauksia ennakko- ja webinaarissa esitettyihin kysymyksiin
- S2-valtionavustus haettavana ma 13.4. mennessä (hankeavustus)
- Oppilaan kielivarannon hyödyntäminen ja arviointi -ohjeistus
- **Obs! Ruotsinkielinen webinaari vuosiluokat 1–9 ja lukio pidetään 14.4.2026, ilmoittautuminen 8.4. mennessä [Webbinarium om undervisningen i lärokursen svenska som andraspråk, S2: Förändringar i läroplansgrunderna i S2 inom den grundläggande utbildningen och diskussion om lärokursen S2 i gymnasiet](#)**

Turvallisemman tilan periaatteet

- **Syrjinnästä vapaa alue:** Emme hyväksy syrjintää tai häirintää missään muodossa. Arvostamme kaikkia yhdenvertaisina ja kunnioitamme moninaisuutta.
- **Itsemäärittely- ja määrittelemättömyysoikeus:** Kunnioita jokaisen oikeutta määritellä tai olla määrittelemättä itsensä. Älä tee oletuksia kenenkään ominaisuuksista.
- **Hyväntahtoisuus:** On inhimillistä tehdä virheitä. Erehtyä saa, ja kysymällä asiat selviävät. Oletuksena on, että kaikki osallistuvat keskusteluun hyväntahtoisesti omista lähtökohdistaan.
- **Kunnioitus:** Jokaisella on oikeus omaan mielipiteeseensä ja velvollisuus kunnioittaa muiden mielipiteitä. Syrjivät asenteet eivät ole mielipiteitä.
- **Puheeksi ottaminen:** Ota asiat puheeksi. Itsestäänselvyyksiä ei ole olemassa. Opettele sekä antamaan että vastaanottamaan kunnioittavaa ja rakentavaa palautetta.
- **Tilan antaminen:** Anna tilaa toisille. Huolehdi että kaikki tulevat keskustelussa kuulluksi ja pääsevät osalliseksi.
- **Itsestä huolehtiminen:** Huolehdi omasta jaksamisestasi itsellesi sopivilla tavoilla!
- **Jos havaitset syrjintää, rasismia tai häirintää, puutu tilanteeseen.**

Hallitusohjelman kirjaus ja OKM:n määräys

- **5.1 Oppimisen perusasiat kuntoon**

Hallitus arvioi S2-opetuksen (suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus) toimivuutta. Vieraskielisten lasten määrän kasvu on huomioitava osana perusopetuksen kehittämistä.

- Hallituksen puoliväliriihi 2025 ->

- **OKM:n määräys VN/15039/2025** kevään lopussa 2025 toteuttaa suomi / ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päivitystyö 30.1.2026 mennessä.

Uudistuksen taustalla koulutustilastot

- Opetus- ja kulttuuriministeriö tilasi Tilastokeskukselta tilaston äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärien oppilaiden syntyperätiedoista vuodelta 2024.
 - Ulkomailta syntyneitä ulkomaalaistaustaisia perusopetuksen oppilaita oli 28 475, joista 25 056 (noin 88 %) oli suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksessa.
 - Suomessa syntyneitä ulkomaalaistaustaisia perusopetuksen oppilaita oli 29 782. Heistä 23 148 oli suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksessa (noin 79 %). Lähde: Tilastokeskus, koulutustilastot
- **->On tärkeää saada hyvää S2-opetusta tarpeeksi pitkään, mutta opetussuunnitelman tavoitteisiin kuuluu siirtyminen S1-oppimäärään, kun suomen taito on riittävä.**
- Myös S1-oppimäärässä tuetaan oppilaiden suomen oppimista.

S2-opsin voimaantulo, toimeenpano ja seuranta

- Kyseessä osauudistus: tavoitteita ja sisältöjä ei uudistettu
- S2-ops vahvistettu 12/2025 ja julkistettu 1/2026 [Perustemuutokset voimaan 1.8.2026: muutoksilla edistetään maahanmuuttotaustaisten oppilaiden suomen tai ruotsin kielitaidon kehittymistä perusopetuksessa | Opetushallitus](#)
- Muutosmääräys voimaan 1.8.2026 alkaen
- Määräykset julkaistiin ePerusteet-palvelussa -> valitse 1.8.2026 voimaan tulevat perusteet
- <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/oppiaineet/466340>
- **Paikalliset opetussuunnitelmat tulee päivittää 1.8.2026 mennessä.**
- Perustemuutokset valmisteltiin Opetushallituksessa virkatyönä ja tehtiin asiantuntijayhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.
- Kuulemiset: opettajajärjestöt, S2- ja S1-tutkijat ja opettajankouluttajat, Poiju-verkosto ja suuret kaupungit

Opetushallitus päivitti perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita määräyksen mukaisesti seuraavilta osin:

- suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän (S2) erityisen tehtävän kuvaus
- suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän (S1) erityisen tehtävän kuvaus
- äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tehtävän kuvaus
- luku 10: *Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä* alaluvut 10.4 ja 10.5

- Muutokset käydään seuraavissa dioissa läpi kohta kohdalta. Uusi POPS-teksti on *kursivoituna*.

S2-oppimäärän erityisen tehtävän kuvaus

- *Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on tukea oppilaan **suomen kielen taidon kehittymistä**, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä yhteiskunnan jäseneksi kasvamista.*
- *Lisäksi tärkeää on herättää kiinnostus kielitietoisuuden, monikielisyyden ja kielitaidon elinikäistä kehittämistä kohtaan sekä tarjota välineitä siihen.*
- *Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tehtävänä on tukea lapsen ja nuoren kasvua **suomenkielisen kieliyhteisön täysivaltaiseksi jäseneksi, jolla on kielelliset valmiudet jatko-opintoihin.***

Kaikki kielen osa-alueet mukana

- *Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksen lähtökohtana ovat oppilaille merkitykselliset ja tarpeelliset tekstilajit ja kielenkäyttötilanteet, joiden avulla kielen muotoja, merkityksiä ja käyttöä tutkitaan ja opitaan analysoimaan.*
- *Kielitaitoa kehitetään **kaikilla kielen käytön osa-alueilla: kuullun ymmärtämisessä, puhumisessa, luetun ymmärtämisessä ja kirjoittamisessa.***
- *Samaan aikaan **edistetään tiedonalojen kielten oppimista kaikissa oppiaineissa.** Ymmärtämis- ja tuottamistaitojen kehittyminen nivoutuvat toisiinsa. Oppilaiden kielen osaaminen laajenee arkielämän konkreettisesta kielestä käsitteellisen ajattelun kieleen. He saavat valmiudet havaintojen ja ilmiöiden sekä oman ajattelunsa, tunteidensa ja mielipiteidensä ilmaisemiseen tilanteeseen sopivalla tavalla.*
- *Opetuksessa **arvostetaan ja hyödynnetään oppilaiden osaamia kieliä.***

S2-erityisen tehtävän kuvaus

- Opetuksen avulla pyritään **monilukutaitoon**, jonka avulla oppilas osaa hakea ja käsitellä tietoa sekä ymmärtää, tuottaa, arvioida ja analysoida erilaisia monimuotoisia, esimerkiksi puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä ja yhteiskunnassa.
- Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään **suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikielisessä ja kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa** sekä tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä. Samalla oppilaat tulevat tietoisiksi suomen ja ruotsin kielten asemasta kansalliskielinä.

S2-oppimäärää opiskelevaa arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin

- *Koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden sijasta maahanmuuttajille voidaan opettaa joko kokonaan tai osittain suomen tai ruotsin kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti.* (Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012))
- *Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, **hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.***

S2: miten päätetään oppimäärän valinnasta

- *Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärään arvioivat **oppilasta opettavat opettajat yhdessä**.*
- *Oppilaan huoltaja päättää oppimääriä koskevista valinnoista (Perusopetuslaki (628/1998) 30 §)*
- *Koska opetus tulee järjestää oppilaan edun (Perusopetuslaki (628/1998) 3a §), ikäkauden ja edellytysten mukaisesti, **oppimäärän valinnassa on keskeistä, että oppilas saa hänelle parhaiten soveltuvan oppimäärän mukaista opetusta**.*
- *Koulu perustelee oppilaan huoltajalle suomi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärän tarpeen sekä selvittää oppilaan edun mukaista oppimäärän valintaa ja valinnan vaikutuksia perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.*

S2-oppimäärän valinnassa keskeisintä on oppilaan kehittyvä suomen kielen taito eri osa-alueilla

Oppimäärän tarpeen arvioinnissa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

- *Oppilas voi opiskella **suomi toisena kielenä ja kirjallisuus** -oppimäärää,
 - *jos **oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai***
 - *jos oppilaan suomen kielen taito ei anna vielä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.**
- *Oppilas opiskelee **suomen kieli ja kirjallisuus** -oppimäärää,*
- ***jos oppilas on saavuttanut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän tavoitteiden mukaisen suomen kielen taidon sen eri osa-alueilla.***
- *Oppimäärän lähtökohtana on **toisen kielen oppijan oppimistilanne:** oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.*

Oppimäärän tarkoituksenmukaisuuden seuraaminen

- Oppimäärän **tarkoituksenmukaisuutta oppilaalle seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.**
- Erityisesti on tärkeää varmistaa oppimäärän sopivuus opetuksen **nivelvaiheiden** yhteydessä, esimerkiksi siirryttäessä kolmannelle ja seitsemännelle luokalle.
- **Tavoitteena** on, että oppilas siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärän opiskelusta **suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja yleisessä tiedonalojen kielessä on saavutettu.**
- **Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole.** Suomen kieli ja kirjallisuus - oppimäärään siirtymävaiheessa voidaan hyödyntää yhteis- ja samanaikaisopettajuutta.
- Kesken perusopetuksen Suomeen muuttaneiden oppilaiden opetuksen tavoitteiden asettamisessa ja sisältöjen valinnassa tulee ottaa huomioon **oppilaan kielitaito sekä aiemmin opitut tiedot ja taidot sekä kotoutumisen tukeminen.**

Arviointi oppimäärän mukaan, tukea tarpeen mukaan

- *Kun oppilas opiskelee suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, **hänen edistymistään ja suoriutumistaan arvioidaan suhteessa tämän oppimäärän tavoitteisiin ja kriteereihin.***
- *Opetusjärjestelyiden lähtökohtana ovat oppilaan oppimistarpeet ja kielenoppimisen vaihe.*
- *Tärkeää on, että opetusjärjestelyistä ja ryhmittelystä huolimatta oppilas tulee **osalliseksi samoista tekstilajeista kuin luokkatasonsa muutkin oppilaat.** Opetuksessa hyödynnetään tavoitteellisesti erilaisia oppimisympäristöjä, jotka tukevat kielitaidon monipuolista kehittymistä sekä koulussa että sen ulkopuolella. Opetusta voidaan järjestää myös **samanaikais- tai yhteisopetuksena.***
- *Oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena **ryhmäkohtaisia tukimuotoja ja oppilaskohtaisia tukitoimia** (Perusopetuslaki (628/1998) 20 b § ja 20 c §). Tiedonalojen kielen oppimista tuetaan erityisesti opetuskielen tukiopetuksen avulla.*

Jatkuva yhteistyö S1-oppimäärän opettajan kanssa

- *Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään **jatkuvaa yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän** sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa.*
- ***Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä oman äidinkielen opetuksen kanssa*** suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan ***kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään*** kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain 17§ mukaan ***kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.***
- *Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän järjestämiseen liittyvät paikallisesti päätettävät asiat kirjataan luvun 10.5, Paikallisesti päätettävät asiat mukaisesti.*

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän (S1) erityisen tehtävän kuvaus

Lisäyksiä:

- *Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisten identiteettien rakentumista.*
- *Monikielinen yhteiskunta*
- *- - tuetaan oppilaita tarkastelemaan kriittisesti kielten ja kulttuurien välisiä hierarkioita ja purkamaan niitä*

S1 Yhteistyö oppimäärien kesken

- *Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opetuksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän sekä muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien opettajien kanssa.*
- ***Yhteistyön tarve korostuu erityisesti vaihdettaessa oppimäärää suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään. Oppimäärää vaihtaneen oppilaan oppimista seurataan, ja tarvittaessa oppilas ohjataan oppimisen tuen piiriin.***
- ***Yhteistyössä kotien, muiden oppiaineiden opetuksen sekä mahdollisen oman äidinkielen opetuksen kanssa suomen kieli ja kirjallisuus -opetus auttaa oppilasta rakentamaan kielellisiä ja kulttuurisia identiteettejään kulttuurisesti monimuotoisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Kielellisten identiteettien rakentamiseen liittyy monikielisyys. Suomen perustuslain 17§ mukaan kaikilla kieliryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.***

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän tehtävän kuvaus

- *Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärien opettajat tekevät yhteistyötä.*
- *Erityisesti suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärien yhteistyö vahvistaa suomen oppimisen jatkumoa.*
- *Tavoitteena on siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärästä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään, kun riittävä suomen kielen taito eri kielitaidon osa-alueilla ja eri tiedonalojen kielissä on saavutettu.*

Luku 10: Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä, 10.4. Maahanmuuttotaustaiset oppilaat (alaluvun uusi nimi)

- Muut monikieliset oppilaat -> maahanmuuttotaustaiset oppilaat
- ***Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän valintaa kuvataan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisessä tehtävässä.***
- *Oppilaan oman äidinkielen ja suomen tai ruotsin kielen opetuksen ohella oppilaille annetaan tarvittaessa tukea myös muilla oppimisen osa-alueilla tasavertaisten oppimisvalmiuksien saavuttamiseksi.*
- *Maahanmuuttotaustaiselle oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten. Mikäli oppilas on ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tullut tai muu maahanmuuttajalapsi tai -nuori, jolle laaditaan kotoutumisen edistämiseksi annetun lain mukainen kotoutumissuunnitelma, voi oppilaalle laadittava suunnitelma olla osa sitä.*

10.5 Paikallisesti päätettävät asiat

- *Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon paikalliset, kieliin ja kulttuuritaustoihin liittyvät erityiskysymykset ja kuvataan, miten opetus järjestetään. Opetussuunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä oppilaiden ja huoltajien sekä mahdollisesti erilaisten kieli- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa.*
- *Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa*
 - *miten oppilaiden kielet, kielelliset valmiudet ja kulttuurinen tausta otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään*
 - *minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteettien kehittymistä tuetaan*
 - ***miten maahanmuuttotaustaisten oppilaiden siirtyminen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opiskelusta suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärään tapahtuu***
 - ***järjestetäänkö oman äidinkielen opetusta sekä miten tiedotetaan huoltajia sen merkityksestä ja saatavuudesta***
 - *käytetäänkö maahanmuuttotaustaisen oppilaan oppimisen tukena suunnitelmaa opintoja varten.*

Miten tuetaan S2-oppimäärästä siirtynyttä oppilasta S1-oppimäärän tunneilla?

- Osaamisen eroja on myös suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän oppilailla: erityisesti kirjoitun kielen osaaminen vaihtelee myös ensikielen oppijoilla paljon
- Tietoinen oppimisen ja motivaation tukeminen
- Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt: kielitietoinen opetus, eriyttäminen ja monipuolinen arviointi
- Monikielisyyden hyödyntäminen
- Ryhmämuotoinen tuki: Tukiopetus/opetuskielen tukiopetus
- Samanaikaisopettajuus / yhteisopettajuus
- Joustava ryhmittely

Vastauksia ennakkokysymyksiin

- Onko S2-oppimäärä suunnattu nyt ainoastaan oppilaille, jotka ovat itse maahanmuuttajia? Eli saavatko Suomessa syntyneet, joiden vanhemmat (tai toinen vanhemmista) ovat maahanmuuttajia, opiskella S2-oppimäärän mukaan? Ennen on ollut maininta, että jos oppilaalla on muutoin monikulttuurinen tausta, mutta enää sitä ei ilmeisesti ole niissä kriteereissä, kuka saa opiskella S2-oppimäärän mukaan.
- Vastaus: **Jos oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista, hän voi opiskella S2-oppimäärää. Ei riipu syntymämaasta.**
- *Oppimäärän lähtökohtana on **toisen kielen oppijan oppimistilanne**: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle.*

Vastauksia ennakkokysymyksiin

- Onko oppilaalle tarpeeksi kannustinta vaihtaa, koska (päättötodistuksen) keskiarvoon huomioidaan usein vain arvosana? Tästä syystä oppilas ei aina halua vaihtaa, koska S2-arvosana on korkeampi kuin äidinkielessä.
 - Oppilaille kannattaa kertoa suomen oppimisen tärkeydestä ja avata S2- ja S1-oppimäärien tavoitteita ja sisältöjä. Arvosanaahan ei anneta vain "kielitaidosta", vaan kaikista tavoitteista.
 - Oppimäärän oikeellisuudesta ja mahdollisesta vaihtotarpeesta tulee keskustella koululla hyvissä ajoin ennen siirtymää yläkouluun.
- Käytännön ohje täällä: [Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus | Opetushallitus](#)

Millainen arviointityöväline on tulossa?

Suomenkielinen ja ruotsinkielinen osio

- Milloin luvattua arviointimateriaalia on tulossa tueksi oppimäärän valintaan?
- Tulossa on arviointitehtäväväline, jossa on suomen/ruotsin taidon arviointia tukevia tehtäviä eri ikäryhmille.
- Arviointimateriaalin tehtävät sidotaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoon https://monikielisenoppijanmatkassa.fi/wp-content/uploads/2019/09/Kehittyvan-kielitaidon-asteikko_OpH.pdf
- Suunnitellaan tehtäviä kuudelle ikäryhmälle: ennen perusopetusta (huom myös Kielipeda) sekä vuosiluokille 1.-2., 3.-4., 5.-6.,6.-7. ja 7.-9.
- Arviointimateriaalin rakentamiseen ja testaukseen tulee kielitaidon arvioinnin tutkijoita yliopistoilta molemmista kielistä, S2- ja S1-opettajia molemmista kielistä; OPH:n opetusneuvokset mukana ohjausryhmässä.
- Toiveissa saada ensimmäisiä maistiaisia vuodenvaihteen tienoilla 2026–2027.

Vastauksia ennakkokysymyksiin yläkoulu 7.4.

- Miten kielitaidon riittävyys määritellään? Katsotaanko esimerkiksi äidinkielen arvosanakriteereitä (5?) vai oppilaan kielitaidon tasoa (B1)? Tähän tarvitaan ohjeistusta ja selkeyttä.
 - Opettajat kokoavat yhteisen käsityksen oppilaan suomen taidon riittävydestä. Otetaan huomioon oppilaan suomen taito kielitaidon eri osa-alueilla ja tiedonalojen kielen osaaminen.
 - Asia esitellään huoltajille. Huoltaja päättää, jos käsitykset menevät ristiin.
- Käytännön ohje ja uudistuksen tietosivu täällä: [Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus | Opetushallitus](#)

Oman äidinkielen opetus

- Paikallisesti on siis jatkossa päätettävä, järjestetäänkö oman äidinkielen opetusta. Yhdenvertaisuus-kysymys: Jos tätä päädytään järjestämään yhdelle isosti edustetulle kieliryhmälle, entä muut äidinkielet? Esim. koulu voisi järjestää venäjän kielisille, joita on kymmeniä, mutta ei kiinan kielisille, joita on muutama. Täytyykö olla yhdenvertainen vai voiko perustella oppilasmäärillä?
- Vastaus: **S2-ops-uudistus ei ole muuttanut mitään oman äidinkielen opettamisesta.** On tärkeää järjestää oman äidinkielen opetusta kaikille kieliryhmille, joilla sitä on mahdollista järjestää.
- Valtionavustuksen saamiseen pitää olla vähintään neljän oppilaan ryhmä oman äidinkielen opetuksessa.

Peruskoulun päättötodistuksen tulee olla osoitus oppilaan kielitaidosta. Tuleeko tällöin huomioida myös kehittyvä kielitaito?

- Päättötodistuksessa käytetään päättöarvioinnin kriteerejä kaikilla oppilailla, myös S2-oppimäärää opiskelevien oppilaiden arvioinnissa
- S2-oppimäärässä päättöarvosanan tulee antaa **todenmukainen kuva** oppilaan suomen kielestä kielitaidon eri osa-alueilla.
- Myös muiden oppiaineiden päättöarvioinnissa oppilaan suomen kielen osaamisella on merkitystä, sillä oppiaineen osaaminen edellyttää perehtymistä oppiaineelle ominaisiin kielenkäyttötapoihin ja tiedonalan kieleen. Päättöarvioinnin kriteereitä tulkittaessa on arvioitava, missä määrin esimerkiksi tyydyttävän kriteerin eli arvosanan 7 saavuttaminen edellyttää osaamisen osoittamista suomen kielellä.
- **Päättöarviointiin pätee kuitenkin sama periaate kuin arvioinnissa muutoinkin, eli oppilaan kielitaidon taso koulun opetuskielessä sekä arvioinnin kohteena olevan oppiaineen tiedonalan kielessä tulee ottaa arvioinnissa huomioon.**
 - Lisätietoa täällä: Kielitaidon kehittymistä edistämässä. S2-oppimäärää opiskelevan oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi. Kuukka, Katri, Rapatti, Katriina ja Reiman, Nina 2023. OPH. Tilattavissa verkkokaupasta: [Kielitaidon kehittymistä edistämässä | Opetushallitus verkkokauppa](#)

S2-valtionavustuksen jakoperusteet jatkossa?

- Kysymys: Miten jatkossa kaupungit/kunnat (ja sitä kautta koulut) saavat valtion rahoitusta monikielisten oppilaiden (S2) tukeen, kun entistä voimakkaammin siirretään oppilaita S2-oppimäärästä S1-oppimäärään? Ennen rahoitus on ollut kytköksissä S2-oppilaiden määrään? Voiko käydä niin, että koulut eivät siirrä S2-oppilaita S1-oppimäärään, koska pelkäävät rahoituksen loppuvan?
- Vastaus opetus- ja kulttuuriministeriöstä: Siirtymät oppimäärästä toiseen tehdään pedagogisin perustein ja oppilaan edun mukaisesti.

Kuinka tarkkoja ovat valintakriteerit, kenellä on oikeus opiskella S2-oppimäärää?

- Kaikki maahanmuuttotaustaiset (itse muuttaneet tai perheessä maahanmuuttotausta) oppilaat ovat oikeutettuja S2-oppimäärään, jos siihen on tarvetta.
- Eli: Jos oppilas kuuluu johonkin näistä **kolmesta ryhmästä (tai useampaan)**, hänellä on oikeus S2-oppimäärään.
- *Oppilas voi opiskella suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärää,*
 - *jos **oppilas tarvitsee vielä suomen kielen peruskielitaidon** vahvistamista tai*
 - *jos oppilaan suomen kielen taito **ei anna vielä edellytyksiä** suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.*
- *Oppimäärän lähtökohtana on **toisen kielen oppijan oppimistilanne**: oppilas oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy monipuolinen suomen kielen taito muiden oppimiensa kielten rinnalle. -> jos kyseessä toisen kielen oppija, voi saada S2-opetusta*
- HUOM! Jos yksikielisen oppilaan suomen taito on heikko, hän ei voi saada S2-opetusta.

Kysymys monikielisestä taustasta: saako opetusta?

- Edelleen adoptoidut ja muut suomenoppijat, joilla täyttyy joku edellisen listan kriteereistä (yksikin kriteeri riittää), saavat S2-opetusta.
- S2-opetuksen saamiseen riittää se, että maahanmuuttotaustainen oppilas tarvitsee vielä peruskielitaidon vahvistamista suomen kielessä.

Onko lisäVALOn oppilas virallisesti valmistavan luokan oppilas vai perusopetuksen oppilas?

- Vastaus: Lisävalo-oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita, joiden opetukseen on lisäresurssi.
- Tarkemmat tiedot lisäVALOn eli perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisestä [LisäVALOa! Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus 1/2](#) ks. sivun alareunaa

Vastauksia webinaarin aikana tulleisiin kysymyksiin, vastaukset sinisellä

- Jos oppilas on kaksikielinen ja toinen äidinkieli on suomi mutta suomen kielessä puutteita monikielisyyden vuoksi, voiko hän opiskella S2-oppimäärää?
- Vastaus: Kun perheessä on suomenkielinen vanhempi, olisi toivottavaa ja tavoiteltavaa, että oppilaan suomen taitoa voitaisiin tukea S1-oppimäärän opetuksessa. Tästä kannattaa puhua myös huoltajien kanssa. Jos tämä opetus ei riitä ja oppilaalla on merkittäviä puutteita suomen taidossa, maahanmuuttotaustaisella oppilaalla (muuttanut itse tai hänen vanhempansa on muuttanut Suomeen) on oikeus S2-opetukseen.
- Meillä on ollut tilanteita, jossa muualta Suomesta muuttaneella oppilaalla on S1, mutta suomen kielen taidossa onkin merkittäviä puutteita ja siirto pitäisikin tehdä toiseen suuntaan eli S1:sta S2:seen. Onko tämä mahdollista?
- Vastaus: S2-oppimäärästä voi vaihtaa myös S1-oppimäärään tarpeen perusteella. Puhukaa huoltajien ja oppilaan kanssa opettajien näkemys perustellen ja merkitkää uusi oppimäärä oppilastietojärjestelmään.

Vastauksia webinaarin aikana tulleisiin kysymyksiin, vastaukset sinisellä, osa 2

- Kannattaako oppilasta siirtää kesken yläkoulun S2-oppimäärästä S1-oppimäärään?
- Vastaus: Jos oppilas on saavuttanut S2-tavoitteiden mukaisen suomen taidon kielitaidon eri osa-alueilla ja hänellä ei ole merkittäviä puutteita suomen taidossa, hänet voi siirtää S1-oppimäärään. Opsin sanoin: *Oppimäärän vaihtoa suositellaan, kun merkittäviä puutteita oppilaan suomen kielen taidon eri osa-alueilla ei ole.* Siirtyminen tulee perustella huoltajalle ja asiasta puhua oppilaan kanssa, jotta asiasta on yhteisymmärrys. Jos huoltaja ei suostu vaihtoon, oppilas jatkaa S2-oppimäärässä.
- Mahdollistaako joustava ryhmittely sen, että oppilas voi opiskella ryhmässä, jossa on enemmistö S1- tai S2-oppilaita, kunhan saa oman oppimäärän mukaista opetusta?
- Kyllä, joustavassa ryhmittelyssä on mukana S2- ja S1-oppimäärää opettavia opettajia, ja ryhmiä voidaan yhdistää ja erottaa teeman ja tavoitteiden mukaan. Tärkeää on, että S2-oppimäärää opiskeleva oppilas saa aina sen oppimäärän mukaista opetusta ja tämä huomioidaan myös arvioinnissa. Huoltajien kanssa on tärkeää käydä läpi oppilaan suomen osaamista sekä molempien oppimäärien tavoitteita ja sisältöjä ja perustella ehdotus oppimäärästä näillä tiedoilla.

Vastauksia webinaarin aikana tulleisiin kysymyksiin, vastaukset sinisellä, osa 3

- Voiko äidinkielen vaihtaa, jos se ei vastaa oppilaan äidinkieltä todellisuudessa, esim. jos huoltajat ovat ilmoittaneet äidinkieleksi suomen, vaikka lapsella on siinä merkittäviä haasteita?
- Kyllä, huoltaja saa vaihtaa oppilaan äidinkielen DVV:n rekisterissä milloin ja miten haluaa. Koulu voi tuoda esille, että ko. äidinkielimerkintä antaa harhaanjohtavan kuvan oppilaan suomen taidosta ja suosittaa vaihtamista, mutta päätösvalta on huoltajalla. S2-valtionavustusta voi hakea vain oppilaasta, jonka äidinkieli on väestötiedoissa muu kuin suomi, ruotsi tai saame.
- Kuka saa ottaa kantaa siihen, mikä oppimäärä olisi oppilaalle paras tai tarpeen? Ymmärrän siis, että vanhemmilla on viimeinen sana, mutta voiko opetuksen järjestäjä opettajien näkemyksen vastaisesti päättää, että esim. Suomessa syntyneet, mutta suomea osaamattomat lapset eivät ole oikeutettuja S2-opetukseen?
- Opetussuunnitelma on normi, jota tulee noudattaa kaikkialla Suomessa ja kaikkien opetuksen järjestäjien opetuksessa. Näin ollen opetuksen järjestäjä ei voi rajata Suomessa syntyneitä lapsia pois S2-opetuksesta, jos he tarvitsevat vielä suomen kielen peruskielitaidon vahvistamista tai heillä ei ole edellytyksiä siirtyä S1-oppimäärään. Tämä perusperiaate on voimassa koko ajan. Kaikessa perusopetuksen järjestämisessä tulee huomioida oppilaan etu, ja sekin puoltaa S2-oppimäärän opettamista tällaisessa tilanteessa.

S2-valtionavustushaku 6,4 meuroa opetuksen järjestäjille

- Opetushallitus on avannut S2-valtionavustushaun, jolla tuetaan päivitettyjen opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanoa.
- Jaossa 6,4 miljoonaa euroa (aiempi summa 6,0 miljoonaa euroa, tieto OKM:stä 31.3.2026, muutettu myös hakutiedotteeseen)
- Hakuaika päättyy ma 13.4.2026 klo 16.15
- Päätökset pyritään tekemään 18.5. mennessä.
- Käyttöaikaa 31.12.2027 saakka
- Hakutiedote ja linkki hakulomakkeeseen täällä [Hankeavustukset suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen \(S2\) kehittämiseen | Opetushallitus](#)

Valtionavustushaun tavoitteena on

- tukea päivitettyjen S2-opetussuunnitelman perusteiden käyttöönottoa ja toimeenpanoa
- tukea paikallista opettajien osaamista ja verkostoitumista S2-oppimäärän opetuksen kehittämiseksi
- yhdenmukaistaa opetuksen järjestäjien S2-opetuksen järjestämiskäytänteitä ja edistää toimintakulttuurin muutosta, jossa oppilas osallistuu siihen äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärään, joka on oppilaan suomen taidon perusteella hänen etunsa mukainen
- lisätä opetuksen järjestäjien yhteistyötä yhtenäisten äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän valinnan kansallisten käytäntöjen vakiinnuttamiseksi
- vakiinnuttaa valtionavustuksen aikaisia kehittämistoimia opetuksen järjestäjän pysyväksi toiminnaksi.

Hankeavustusta voidaan käyttää esimerkiksi

- suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelmauudistuksen **paikallisen toimeenpanon tukemiseen** ja kielitietoisien toimintakulttuurin kehittämiseen
- opettajien koulutuksiin sekä rehtorien ja paikallista kehittämistyötä tekevien asiantuntijoiden **kouluttamiseen** S2-oppimäärän uudistuksesta
- suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän **kehittäjäopettajien** palkka- tai palkkiokuluihin
- opettajien opetustuntien aikana pidettävien **koulutusten sijaisiin** (toivottavaa on, että saman koulun suomea/ruotsia opettavat opettajat tulevat koulukohtaisissa tiimeissä koulutuksiin)
- suunnitellun valtakunnallisen suomen/ruotsin taidon arviointityövälineen käyttöönoton tukemiseen
- pienten opetuksen järjestäjien välisen **yhteistyön vahvistamiseen** S2-opetuksen kehittämisessä alueellisesti, jolloin päähakija koordinoi yhteistyötä
- **opetusajan ulkopuoliseen suunnitteluajkaan** paikallisten S2-opetuksen ja suomen/ruotsin opetuksen yhteistyökäytänteiden vahvistamiseksi.

Erinomainen tietosivusto kielitietoisesta monilukutaidon opettamisesta eri oppiaineissa ja tärkeä video opetuskielen tukiopetuksesta

- [Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa – tietoa ja työtapoja | Opetushallitus](#)
- Mukana myös päivitettyä tietoa opetuskielen tukiopetuksesta ja tekoälyn käyttämisestä opetuksessa (ks. pääsivun alareuna)
- Katri Kuukan video opetuskielen tukiopetuksesta Opetushallituksen Youtube-kanavalla: <https://youtu.be/V0SPW6FuWMc?si=fhipcbJ4pTOPxVgG>

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Oppilaan kielivarannon hyödyntäminen ja arviointi

Katri Kuukka ja Sanna Voipio-Huovinen, opetusneuvokset

Miten oppilaan kielivarantoa voidaan hyödyntää oppimisen ja osaamisen arvioinnissa, kun oppilaan opetuskielen taito on vielä riittämätön?

- **Peruslähtökohta on se, että kun koulun opetuskieleksi on määritelty suomi, opetetaan, osoitetaan osaaminen ja arvioidaan sitä suomeksi.**
- POPS arvioinnin 6. luvussa todetaan, että maahanmuuttotaustaisten ja vieraskielisten oppilaiden arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan saavuttama kielitaidon taso koulun opetuskielessä sekä arvioinnin kohteena olevan oppiaineen tiedonalan kielessä.
- Lisäksi todetaan, että oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan ja osaamistaan eri tavoin ja tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisin keinoin.
- Arvioinnin monipuolisuutta on se, että kun opetuskielen taito on vasta kehittymässä, **muita kieliä voi käyttää apuna osaamisen osoittamisessa, jos tarkoitus on arvioida jonkin sisällön ymmärtämistä.** -> ks. Vinkkejä Monilukutaitoa kielitietoisesti –sivustolta Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa – tietoa ja työtapoja | Opetushallitus (oph.fi)

Arvioinnin monipuolisuuden esimerkkejä

- Tässä voi käyttää apuna digitaalisia sovelluksia esim. niin, että oppilas kirjoittaa vahvalla kielellään vastauksen johonkin kysymykseen ja oppilas tai opettaja kääntää sen jollakin sovelluksella suomeksi. Näin opettaja saa tietoa sisällön hallitsemisesta ja oppilaan tiedonalan kielestä jollakin toisella kielellä.
- Oppilas voi laatia ilmiön kuvauksia, tapahtumien selostuksia, käsitteiden määrittelyjä jollakin muulla kielellä ja tuottaa itse niiden käännöksiä suomeksi eri sovelluksia ja sanastoja käyttäen. **Annettujen avainkäsitteiden perusteella tuotettujen omien tekstien kirjoittaminen, kahdella kielellä tehdyt portfoliot ja sanastot antavat tietoa osaamisesta.** Tällaiset tehtävät edistävät oppilaan tekstitaitojen kehittymistä samalla, kun oppilas osoittaa ymmärtävänsä erilaisia sisältöjä. Näistä työtavoista on esimerkkejä Opetushallituksen tuottamassa materiaalissa *Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa*, erityisesti johdantoluennon dioissa [Monilukutaitoa kielitietoisesti eri oppiaineissa – tietoa ja työtapoja | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

Arviointi kohdistuu aina myös tekstitaitoihin

- **Oppimisen fokus on suomen/ruotsin tiedonalojen kielessä ja se tulee pitää aina selkeänä. Tekstiä luetaan ja tuotetaan itse suomen tiedonalojen kielellä, mutta ymmärretään koko kielivaranolla.**
- Oppiaineen tekstitaidot ovat aina arvioinnin kohteena, sillä oppimista ja osaamista osoitetaan hyvin paljon niiden avulla. Kun arvosanaa annetaan, arvioidaan aina oppilaan kielellisiä ja sisällöllisiä resursseja, jotka ilmenevät tekstitaidoissa.
- Kuinka suuri osuus on tekstitaidoilla, jää aina arvioivan opettajan tehtäväksi. Vuosiluokasta riippuen tässä tarkastelussa tulee huomioida myös 6. vuosiluokan ja päättöarvioinnin kriteerit. Paras tulos saavutetaan, kun arviointi tehdään yhdessä suomen opettajan kanssa ja numeerista arviointia täydennetään sanallisella arvioinnilla.
- Koska tekstitaidot ovat oleellisia sekä oppimisessa että oppimisen ja osaamisen osoittamisessa, niiden opettamiseen kannattaa uhrata aikaa jokaisessa oppiaineessa.
- **Kieli on aina mukana arvioinnissa, ja tämä pitää selvittää sekä oppilaalle että hänen huoltajalleen hyvissä ajoin ennen päättöarviointia.**